

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

КУРСОВА РОБОТА

**з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»: методичні
рекомендації до виконання
(для студентів напряму підготовки 6.030203 - «Міжнародні економічні
відносини» денної та заочної форм навчання)**

Харків-2013

УДК

ББК

Рецензенти:

Дуна Н.Г., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки

Родченко В.Б., к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту

Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол № 2 від 30.01.2013)

Курсова робота з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»: методичні рекомендації до виконання (для студентів напряму підготовки 6.030203 - «Міжнародні економічні відносини» денної та заочної форм навчання) / Л.І. Григорова-Беренда, Н.А. Казакова, М.В. Шуба. – Харків, ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – 32 с.

Видання містить рекомендації щодо підготовки, оформлення і захисту курсової роботи. Особливу увагу приділено рекомендаціям щодо вибору теми дослідження та організації виконання й підготовки до захисту курсової роботи. Призначені для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.030203 - «Міжнародні економічні відносини».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	6
2. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	7
3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	12
4. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	16
5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	19
ДОДАТКИ.....	21

ВСТУП

Курсова робота з навчальної дисципліни ставить за мету поглибити та систематизувати знання студента в галузі міжнародних економічних відносин. Вона є однією з найактивніших форм зв'язку теоретичного навчання з практичною діяльністю.

Виконана курсова робота дозволяє викладачу перевірити рівень опанування студентом певної теми, та його вміння творчо підходити до вирішення конкретних завдань.

Метою виконання курсової роботи є закріплення студентом знань, отриманих в процесі навчання, виявлення ступеню його підготовленості до самостійної роботи в умовах ринкової економіки та інтеграції України до світового господарства.

В курсовій роботі студент повинен показати знання в галузі міжнародних економічних відносин, а також загальнотеоретичну підготовку в сфері економіки та її галузей, фінансування і кредитування, ціноутворення, матеріально-технічного забезпечення та збуту продукції.

Одночасно в роботі можуть бути розглянуті і теоретичні питання розвитку світового господарства, міжнародних економічних відносин, представлені наукові обґрунтування фінансування міжнародних програм і проектів та інше.

Курсова кваліфікаційна робота повинна носити характер теоретичного та прикладного дослідження за обраною студентом темою та служити етапом його підготовки до майбутньої діяльності у визначеній сфері, першого кроку до написання магістерської роботи

Діяльність студента з виконання курсової роботи починається з визначення її теми та об'єкту дослідження, отримання на випускній кафедрі завдання з методичними рекомендаціями щодо її розробки.

Тематика робіт визначається і затверджується кафедрами міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу. Вже на етапі вибору теми починається співпраця студента з керівником курсової роботи.

На стадії підготовки виконання курсової роботи студент розробляє і погоджує з керівником її детальну структуру. Керівник здійснює:

- допомогу студенту в уточненні теми роботи і розробці її плану;
- орієнтацію на збір необхідної інформації для написання роботи;
- рекомендації з приводу вибору літературних джерел: наукової, методологічної і спеціальної літератури;
- консультації щодо змісту роботи;
- контроль за виконанням окремих етапів роботи;
- поради щодо оформлення роботи.

Керівник курсової роботи звертає увагу студента на недоліки в роботі (стиль викладання, оформлення, зміст підрозділів та ін.), але не виправляє їх сам.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота є досить складною формою самостійної, творчої роботи студента. Вона є засобом перевірки теоретичної і методичної підготовки студента, його вміння працювати зі спеціальною літературою, осмислювати та систематизувати зібраний матеріал, аналізувати та порівнювати різні погляди на економічні процеси, чітко висловлювати свою думку, робити обґрунтовані висновки, формувати пропозиції та ін.

Підготовка до написання курсової роботи вирішує одночасно навчальне (автор виявляє рівень засвоєння поточного навчального матеріалу, ознайомлення з відповідною літературою) і дослідницьке (засвідчує вміння автора аналізувати, узагальнювати, робити висновки) завдання.

Мета курсової роботи полягає в засвоєнні і розширенні студентами теоретичних знань, оволодінні навичками самостійного вивчення матеріалу з дисципліни «Міжнародні економічні відносини», вмінні узагальнювати вивчений матеріал і робити об'єктивні висновки.

Завдання курсового дослідження:

- глибоке вивчення теоретичних основ обраної теми;
- розширення, узагальнення і систематизація знань з дисципліни;
- застосування сучасних методологічних підходів для дослідження предмету й об'єкту;
- вивчення, збір, систематизація та обробка інформації з обраної теми;
- формування вміння формувати висновки і пропозиції.

Обираючи тему курсової роботи, студент повинен пам'ятати, що дослідження, зроблене в курсовій роботі, можна продовжити у

наступних наукових працях.

Курсова робота має бути написана на основі глибокого дослідження та вивчення спеціальної літератури щодо об'єкта дослідження, включати елементи самостійних досліджень, аналізу статистичного матеріалу.

Захист курсового дослідження є не менш відповідальною справою, ніж її підготовка. Він відбувається у присутності комісії, до складу якої входять викладачі кафедри. На захисті курсової роботи можуть бути присутні студенти, які мають право ставити питання та висловлювати зауваження щодо роботи.

2. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати певну логіку побудови, послідовність викладення матеріалу і завершеність дослідження.

Курсова робота складається з наступних частин:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- перший (теоретичний) розділ;
- другий (аналітичний) розділ;
- третій (розрахунковий)
- висновки (заклучна частина);
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

Титульний аркуш

Титульний аркуш курсової роботи оформляється за встановленою формою (додаток А).

Зміст

Зміст відображає послідовність розташування складових частин курсової роботи: вступу, назви всіх розділів і підрозділів, висновків, бібліографічного списку, додатків. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її. В змісті вказується номер сторінки, з якої починається викладення кожної частини (додаток Б).

Вступ

Обсяг 2-3 сторінок. У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, визначаються мета і задачі роботи, об'єкт і предмет дослідження, аналізується ступінь вивчення проблеми в літературі, вказуються використані методи і інформаційна база дослідження, розкривається структура роботи.

Обґрунтування актуальності обраної теми — початковий етап будь-якого дослідження. Висвітлення актуальності повинне бути небагатослівним: достатньо показати головне — сутність проблемної ситуації, що визначає актуальність теми.

Від доказу актуальності обраної теми логічно перейти до формулювання мети дослідження, а також вказати на конкретні задачі, які належить розв'язати відповідно до цієї мети. Метою будь-якого економічного дослідження є отримання певного конкретного результату — оцінка рівня розвитку, виявлення недоліків і проблем, обчислення нових показників, розробка або поліпшення методики, формулювання програми розвитку, виведення формули, встановлення параметрів і властивостей об'єкту тощо. Процес виконання роботи (вивчення, дослідження, виробництво, виготовлення і т. ін.) метою не є.

Вступ також має містити визначення об'єкту та предмету дослідження. Об'єкт дослідження – це вся сукупність відносин різних аспектів теорії та практики науки, що надає джерело інформації для дослідження; або це явище, процес, що потребує вивчення. Предмет наукового дослідження знаходиться в межах об'єкту і відображає лише суттєві зв'язки та відносини, властивості, аспекти, функції, що є головним для конкретного дослідження.

Наприклад:

Об'єктом дослідження є транскордонне співробітництво. Предмет дослідження – механізм підвищення ефективності транскордонного співробітництва.

Формулювання задач приводиться у вигляді переліку: вивчити..., описати ..., встановити ..., з'ясувати ..., вивести формулу тощо. Постановку задач необхідно робити ретельно, оскільки опис їх розв'язання повинен скласти зміст розділів курсової роботи.

Ступінь вивчення проблеми — це коротка характеристика раніше виконаних досліджень з даної тематики. Тут слід перерахувати авторів, що займаються або займалися даною проблематикою, оцінити якість і глибину їх розробок, коротко викласти різні точки зору і підходи до рішення того або іншого питання, пропозиції окремих авторів, а також вказати своє ставлення до вирішення проблеми, відзначивши правильне і економічно обґрунтоване її рішення.

Методика — це спосіб, алгоритм виконання дослідження. Зазвичай вона запозичена у когось («робота виконувалася аналогічно ...»), але може бути розроблена самостійно.

В характеристиці використаних джерел слід зазначити базові навчальні та наукові видання, законодавчі акти, довідники, статті, звіти; розділити їх за важливістю, якістю інформації, оригінальності викладення, глибиною розробок.

Завершується вступ стандартною фразою: «Робота складається з вступу, N розділів, висновків; містить N сторінок тексту, N рисунків, N таблиць, N додатків. Список джерел включає N найменувань літератури, N електронних публікацій».

Основна частина

Перший розділ (10-12 сторінок) повинен бути **теоретичним** і є методологічною основою для дослідження конкретної тематики. В ньому формулюється проблематика дослідження, досліджуються всі точки зору, обґрунтовуються і розкриваються методи дослідження. У цьому розділі повинно бути показано, які існують теоретичні підходи до даної проблеми, визначені методи, найбільш прийнятні для вирішення проблеми.

Другий розділ (10-12 сторінок) основної частини повинен бути більш конкретним, **аналітичним**, детально розкривати сутність теми роботи. В ньому досліджується сучасний стан питання, динаміка, вплив різноманітних чинників, проводиться аналіз існуючих проблем і їх практичне рішення. В цьому розділі бажано дати оцінку повноти розв'язання визначених завдань, достовірності одержаних результатів (характеристик, показників), їх порівняння з аналогічними дослідженнями українських та зарубіжних авторів. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній темою роботи.

Третій розділ (10-12 сторінок) роботи повинен містити **самостійні розрахунки** і осмислення студента з досліджуваної проблеми (економічна ефективність, прогнозування, виявлення тенденцій, моделювання, класифікація тощо) та механізми реалізації запропонованих рішень.

Висновки

Обсяг - 2-4 сторінок. Висновки є завершальною частиною курсової роботи. Тут викладаються висновки і пропозиції, що складають предмет захисту, — кінцеві результати виконаної роботи, що доводять досягнення автором поставленої мети дослідження.

Висновки і пропозиції формулюються за пунктами (бажано нумерованими — перше, друге і т.д.) послідовно за кожним розділом роботи. Опис об'єкту, методика дослідження та інший зміст основної частини роботи у висновках не дублюються.

В цьому розділі необхідно надати підсумок всієї виконаної роботи. Висновки і пропозиції повинні бути сформульовані в тезовій формі чітко, ясно, зрозуміло; відображати зміст роботи, її теоретичне і практичне значення. Кваліфіковано кожний пункт висновків складається з двох логічних частин — твердження («визначено ...») і доказу («тому що ...», «на підставі ...»).

Список використаних джерел

Після тексту курсової роботи приводиться список використаних джерел. Кількість джерел літератури повинна складати не менше 25 найменувань.

Додатки

У **додатки** виносяться громіздкі таблиці допоміжного характеру, блок-схеми, зразки форм, таблиць тощо.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути виконаною і оформленою з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт. Текст роботи має бути набраний на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт - Times New Roman, 14 пт.

Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: лівим — 20 мм, правим — 15 мм, верхнім — 20 мм, нижнім — 20 мм. Абзацний виступ повинен бути скрізь однаковий – 1,0 см.

Обсяг роботи - 35-40 сторінок.

В тексті бажано уникати складних і громіздких пропозицій. Не прийнято писати в роботі *«я думаю»*, *«я пропоную»* тощо. Висловлювати матеріал рекомендується від першої особи множини *«на нашу думку»* (тобто на Вашу і керівника).

В роботі допускаються тільки загально прийняті скорочення слів (СНД, ООН та ін.). Посилання на таблиці, рисунки робляться в тексті.

Текст роботи розбивається на розділи і підрозділи, які повинні мати порядкові номери. Розділи основної частини нумеруються арабськими цифрами в межах всієї роботи.

Підрозділи нумеруються двома арабськими цифрами: перша цифра означає номер розділу, друга — номер підрозділу, наприклад: 2.3. (другий розділ, третій підрозділ).

Назви розділів роботи пишуться з нової сторінки заголовними літерами по центру (шрифт жирний). Перенесення частини слова в назві не допускається. Перед назвою підрозділу витримується інтервал в 1 рядок. Заголовки підрозділів пишуться жирним шрифтом, вирівнювання — по центру.

Крапка після назв розділів, підрозділів, таблиць, діаграм, графіків тощо, не ставиться (додаток В).

Нумерація сторінок

Нумерація сторінок роботи повинна бути наскрізною, включаючи список літератури і додатки. Першою сторінкою є титульний аркуш, другою - зміст роботи і т.д. Номери сторінок проставляються арабськими цифрами в правому верхньому куті аркуша. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться. Рисунки та таблиці, розташовані на окремих сторінках, включаються в загальну нумерацію.

Оформлення таблиць

Всі таблиці повинні мати назви, що характеризують їх зміст. В правому верхньому куті над найменуванням таблиці пишеться слово «Таблиця 2.3» з позначенням номера розділу і номера таблиці в його межах. Назва таблиці пишеться над таблицею, вирівнювання — по центру. Крапка після назви таблиць не ставиться (додаток Д).

Таблиці, які приведені в додатку, нумеруються як додатки. Заголовки в рядках таблиці слід писати стисло і зрозуміло, без скорочень слів. В графах таблиці обов'язково вказуються одиниці виміру. До кожної таблиці дається примітка з посиланням на джерело, звідки взяті цифрові дані.

При перенесенні таблиці на наступну сторінку стовпці нумерують і повторюють їх нумерацію на наступній сторінці. Заголовок таблиці не повторюють, пишуть: «Продовження таблиці 2.3».

Оформлення ілюстрацій

Всі ілюстрації (схеми, графіки, діаграми, креслення і т. ін.) іменуються рисунками, в тексті вони іменуються словом «Рис. 1.2», з позначенням номера розділу і номера рисунку в його межах. Підпис до рисунку розташовується під ним (додаток Ж).

Формули

Всі математичні формули і вирази, які є в роботі, необхідно пояснити. Якщо формула запозичена з літератури, можна обмежитися посиланням на джерело і розкрити сутність символів, що входять до неї. Оригінальні формули пояснюються в ході їх обґрунтовування. При цьому приводяться не всі елементарні проміжні результати, а лише основні етапи виведення формули і кінцевий результат.

Позначення величин пояснюють при їх першій появі в тексті. Доцільно пояснювати всі позначення, що містить заключна формула, особливо, якщо ця формула є розрахунковою.

Всі математичні вирази, а також знаки математичних дій в тексті з метою досягнення єдиного стилю друкуються прописними літерами.

При написанні математичних формул особливу увагу слід звертати на чітке виділення індексів і показників ступеню, розташування і довжину дробової риски тощо.

Формули в курсовій роботі підлягають наскрізній нумерації. Номер формули розташовується в круглих дужках і нумерується на правій стороні аркуша на рівні останнього рядка формули (додаток 3).

Посилання на джерела

Всі приведені в курсовій роботі цитати, перефразовані положення і цифрові дані, отримані іншими авторами, повинні мати посилання на джерела. Посилання приводяться після згадки джерела або цитати з нього, для цього проставляють розташований в квадратні дужки порядковий номер, під яким це видання значиться в списку літератури, номер тому і сторінки, наприклад: [21, т. 3, с. 25].

Оформлення списку використаних джерел

Перелік використаних джерел рекомендується складати в алфавітному порядку в наступній послідовності:

- закони України;
- укази Президента України;
- декрети і постанови Кабінету Міністрів України;
- монографії, книги, статті, збірки документів;
- іноземні джерела;
- статистичні щорічники і бюлетені.
- ресурси електронних бібліотек.

Бібліографічний список нумерується від першої до останньої назви. Підзаголовки до окремих типів документів не робляться, кожний документ нумерується окремо.

Зразки оформлення різних літературних джерел приведені в додатку К. Зразок оформлення списку використаних джерел наведений в додатку Л.

Оформлення додатків

Додатки до курсової роботи слід оформляти як продовження тексту, кожне застосування повинно починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі рядковими буквами симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком має бути надруковане слово «Додаток __» і прописна буква, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно прописними буквами алфавіту: А, Б, В, Д, Ж, З, К, Л, М, Н, П, Р, С, Т. Виключається вживання букв, не наведених в попередньому переліку.

Додатки повинні мати наскрізну з текстом нумерацію сторінок.

4. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи складається з таких основних етапів:

1. Визначення напрямку дослідження.
2. Вибір теми курсової роботи.
3. Вивчення та опрацювання літератури за обраною темою.
4. Складання плану курсової роботи.
5. Обробка зібраного матеріалу та написання тексту роботи.
6. Оформлення курсової роботи.
7. Здача роботи керівникові для отримання відгуку;
8. Захист роботи.

Визначення напрямку дослідження. При виборі напрямку дослідження доцільно користуватись запропонованим переліком тем, проте він не є обов'язковим і може уточнюватись або доповнюватись за бажанням студента та його наукового керівника.

Вибір теми курсової роботи. Тема курсової роботи повинна бути актуальною, мати теоретичне і прикладне значення, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку економічної науки і господарської практики. Вибір і затвердження теми здійснюється, виходячи з наукових інтересів студента, тематики наукових досліджень кафедри, тощо.

Обираючи тему, слід враховувати можливість одержання відповідних матеріалів (звітних, статистичних), проведення власних спостережень, розрахунків, експериментів, наявність літературних джерел, власні напрацювання.

Рекомендовані теми курсових робіт наведено в додатку М.

Вивчення та опрацювання літератури за обраною темою. Головним завданням цього етапу є збір матеріалу відповідно до затвердженої

теми. Для написання курсової роботи підбираються та вивчаються літературні джерела, що є основою наукового дослідження, складається бібліографія. При цьому спочатку необхідно опрацювати основну літературу з теми (підручники, теоретичні статті), а потім – прикладну (законодавчі акти, статті з конкретних досліджень тощо).

Праці вчених, спеціалістів, законодавчі та нормативні акти є методологічною та методичною основою роботи над темою. Монографії та статті дозволяють проаналізувати сутність та причинно-наслідкові відносини явищ, що вивчаються. За допомогою статистичних збірників та довідників можна знайти необхідні факти та цифри, що підтверджують теоретичні положення та висновки.

При виборі літератури слід врахувати, в якій мірі дане джерело присвячене безпосередньо темі дослідження, розкриває і аналізує її зміст. Бажано використовувати джерела, видані останнім часом.

Складання плану курсової роботи. Після попереднього ознайомлення з літературними джерелами студент самостійно складає план курсової роботи, який включає: вступ, 3 розділи, що розкривають тему, кожен з них повинен містити 2-4 параграфи, висновки та додатки (за необхідністю).

План повинен відповідати темі дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретико-методичної, аналітичної та конструктивної частин. План обговорюється з науковим керівником, у разі необхідності коректується, потім затверджується.

Обробка зібраного матеріалу та написання тексту роботи. Згідно плану шляхом систематизації та обробки зібраних матеріалів формується текст курсової роботи, виконуються розрахунки, ілюстративний матеріал (рисунки, таблиці), обґрунтовуються пропозиції, формулюються висновки.

Текст курсової роботи повинен бути відредагованим, стилістично

витриманим. Остаточне оформлення курсової роботи здійснюється відповідно до вимог, викладених в пункті 3 представленого навчального видання.

Підготовка до захисту курсової роботи. Згідно з регламентом студент зобов'язаний подати курсову роботу науковому керівникові на перевірку та для отримання відгуку у встановлені строки. У відгуку відмічаються позитивні і негативні сторони курсової роботи, оцінюється ступінь самостійності формулювання основних положень і висновків, наявність елементів творчого пошуку і новизни, обсяг опрацьованої інформації, дотримання вимог щодо змісту і оформлення роботи і робиться висновок про допуск до захисту.

У разі невідповідності курсової роботи вимогам даних рекомендацій робота повинна бути перероблена з урахуванням усіх зауважень. Повторно робота здається з попереднім відгуком.

Порядок захисту курсової роботи. Час виступу не повинен перевищувати 8 хвилин, має бути стислим та конкретним.

Захист курсової роботи розпочинається з доповіді, в якій студент має розкрити:

Доповідь структурно складається з трьох частин:

- **вступ** — 2–3 хвилини (короткий зміст вступу в роботу — обґрунтування вибору теми, мета, задачі, методика дослідження тощо);
- **інформація про виконану роботу** — 2-3 хвилини (послідовно за розділами основної частини — що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо).
- **виклад результатів дослідження**, що складають предмет захисту, — 2–3 хвилини (висновки, тобто зміст висновку роботи).

Члени комісії можуть ставити запитання з метою визначення рівня опрацювання студентом обраної теми, вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати свою точку зору, чітко відповідати на

поставлене запитання. Остаточна оцінка заноситься у відомість і залікову книжку студента.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Критерії оцінювання підготовки та захисту курсової роботи

Критерії оцінки	Бал за шкалою	
	національною	ECTS
1) Студент показав глибокі теоретичні знання дисципліни; 2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки; 3) дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження; 4) виконав роботу грамотно літературною українською мовою; 5) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, тверде і впевнено відповів на запитання членів комісії.	відмінно	A 90-100
1) Студент показав досить високі теоретичні знання дисципліни; 2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури; 3) дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування; 4) виконав роботу грамотно літературною українською мовою, але допустив нечисленні граматичні та стилістичні помилки; 5) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання	добре	B 80-89
		C 70-79

членів комісії.		
1) Студент показав достатні теоретичні знання з дисципліни;	задовільно	D 60-69
2) в основному оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності;		E 50-59
3) не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження або обґрунтувати їх;		
4) допускає помилки в оформленні роботи та її науково- довідкового апарату;		
5) допускає численні граматичні та стилістичні помилки;		
6) на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.		
При захисті студент проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамотійне виконання курсової роботи.	незадовільно	FX 1-49

Додаток А

Приклад оформлення титульного аркуша

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин

КУРСОВА РОБОТА

З дисципліни «Міжнародні економічні відносини»
на тему: **СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ
БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В
УКРАЇНІ**

Студента (ки) 4 курсу УО-41 групи
напряму підготовки - 6.030203 -
«Міжнародні економічні відносини»
Лютікової О.М.

Керівник к.г.н., проф. Казакова Н.А.
(посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів: ____ Оцінка: ECTS ____

Члени комісії _____ Казакова Н.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____ Довгаль О.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____ Шуба М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Харків – 2013 рік

Додаток Б

Приклад оформлення змісту роботи

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретико-методичні засади дослідження сутності національного регулювання банківських систем	6
1.1. Поняття, сутність та методи національного регулювання банківських систем	6
1.2. Національні особливості регулювання банківських систем	10
1.3. Методика дослідження	13
Розділ 2. Світовий досвід регулювання банківських систем	17
2.1. Міждержавні заходи регулювання банківських систем	17
2.2. Регулювання банківської системи, що використовується в США	21
2.3. Досвід країн ЄС в регулюванні банківських систем	25
Розділ 3. Шляхи вдосконалення регулювання банківської системи України	29
3.1. Наслідки впливу світової фінансової кризи на банківську систему України	29
3.2. Основні напрямки регулювання банківської системи України	33
3.3. Антикризова політика Національного Банку України та основні напрямки її вдосконалення	37
Висновки	40
Список використаних джерел	42
Додатки	44

РОЗДІЛ 2. СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСКИХ СИСТЕМ

2.1. Міждержавні заходи регулювання банківських систем

В останні десятиріччя у світовій банківській практиці спостерігається тенденція до поступової уніфікації регулятивних вимог до банків. Певною мірою ця тенденція пов'язана з діяльністю Міжнародного комітету з банківського регулювання та нагляду, який називається Базельським (за місцем його базування у Швейцарії у м. Базелі при Банкові міжнародних розрахунків).

Базельський Комітет з питань банківського нагляду при Банку міжнародних розрахунків засновано в м. Базель у 1974 р. центральними банками та органами нагляду держав G10. Нині до держав-членів Комітету належать: Австралія, Аргентина, Бельгія, Бразилія, Великобританія, Гонконг, Індія, Індонезія, Італія, Іспанія, Канада, КНР, Південна Корея, Люксембург, Мексика, Нідерланди, Німеччина, ПАР, Росія, Саудівська Аравія, Сінгапур, США, Туреччина, Франція, Швейцарія, Швеція, Японія. Європейська Комісія бере участь в роботі на правах спостерігача. Комітет засідає кожні три місяці [23, с. 88].

Основне завдання Базельського Комітету полягає у впровадженні високих та єдиних стандартів в сфері банківського регулювання та нагляду. З цією метою, Комітет випускає директиви та рекомендації для органів нагляду держав-членів. Зазначені рекомендації не є обов'язковими до виконання, проте, в більшості випадків знаходять своє відображення в національному законодавстві держав-членів (та не тільки, наприклад, Базель I запроваджено в більше ніж 100 країнах), оскільки їх опрацьовується у співробітництві із банками та органами нагляду з усього світу. В ЄС вони також використовуються для взаємної інтеграції держав-членів Союзу [18, с.34].

Додаток Д

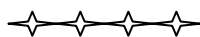
Приклад оформлення таблиць

Таблиця 2.3

Операції з рефінансування банків

Показники	2012 р.		Довідково: 2011 р.	
	млн. грн.	% до загальної суми	млн. грн.	% до загальної суми
Загальний обсяг операцій, з них:	5 162,4	100,0	64 405,0	100,0
- довгострокові кредити	984,91	19,08	670,93	2,59
- кредити, надані шляхом проведення тендера	449,70	8,71	1 239,90	1,93
- через механізм постійно-діючої кредитної лінії рефінансування овернайт	179,37	3,47	12 726,27	19,76
- через операцію прямого репо	112,0	2,17	477,39	0,74
Повернено кредитів	18,5	x	39,8	x

Складено автором за матеріалами: [17, с. 247].



Додаток Ж

Приклад оформлення рисунків

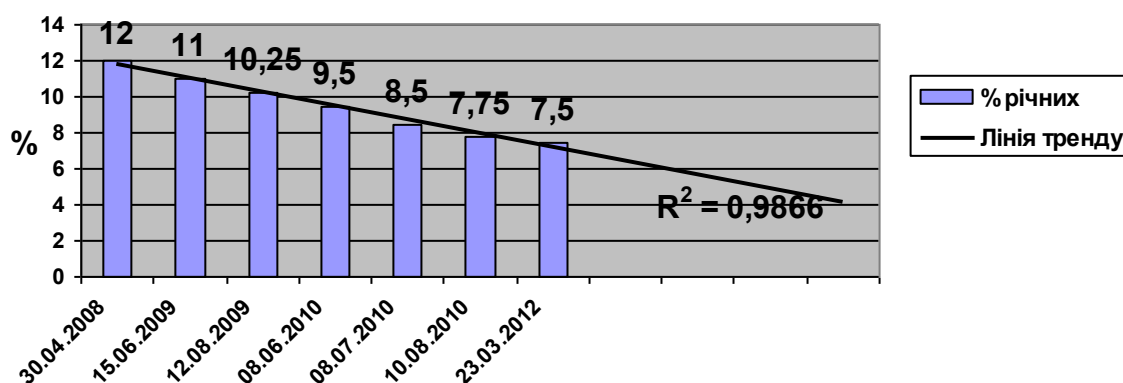


Рис. 3.5. Динаміка облікової ставки НБУ [25]

Додаток З

Приклад оформлення формул

В роботі також використовується тренд аналіз, який базується на регресійних залежностях.

Задача регресійного аналізу може бути задана послідовністю величин y_1, y_2, \dots, y_T , де y_i – величина експорту (імпорту) у році i , де $i = 1, \dots, T$, при яких потрібне побудова рівняння регресії виду:

$$y = f(t) + \varepsilon, \quad (1) \quad [24, \text{с. 78}]$$

де $f(t)$ є функцією регресії (у нашому випадку називаної трендом);

ε – випадкова величина з деяким законом розподілу.

Звичайно в розпорядженні дослідника мається лише один набір величин y_1, y_2, \dots, y_T ... Тому приходить розглядати не функцію регресії $f(t)$, а її оцінку $\hat{f}(t)$. У найпростішому випадку вона може бути лінійною і мати такий вигляд:

$$y = m \times t + b + e, \quad (2) \quad [24, \text{с. 78}]$$

де m, b – параметри лінійної регресії, e – помилка. Складову $m \times t + b$ називають лінійним трендом. Якщо підставити спостереження y_1, y_2, \dots, y_T у рівняння лінійної регресії, то одержимо систему виду

$$y_i = m \times i + b + e_i, \quad i = 1, 2, \dots, T \dots \quad (3) \quad [24, \text{с. 79}]$$

Додаток К

Приклади оформлення використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<i>Книги:</i> Один автор	1. Довгаль О.А. Протекціонізм і лібералізм у процесі глобалізації світової економіки (Питання теорії і методології) / О.А. Довгаль - Х. : Вид-во НУА, 2004. – 319 с.
Два автори	1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397 с.
Три автори	1. Голіков А.П. Економіка України: навч. посіб. / А.П. Голіков, Н.А. Казакова, О.А. Шуба— К.: Знання, 2009. – 286 с.
Чотири автори	1. Регулювання ринків товарів і послуг на засадах норм і принципів системи ГАТТ/СОР / С.Г. Осика, В.Т. Пятницький, О.В. Оніщук, А.С. Осика . - К.: Вид-во УАЗТ, 2000 . – 336 с.
П'ять і більше авторів	1. Наслідки вступу до СОР для української економіки: оцінка цінової конкурентоспроможності / [А. Баяр, І. Кобута, Є. Шкарбан та ін.] – К.: 2007. – 39 с. 2. Мировое хозяйство и международные экономические отношения: Учебное пособие / [Г.П. Артеменко, Н.В. Багров , А.П. Голиков и др.]; под ред. А.П. Голикова. – Симферополь: СОНАТ, 2003. – 432 с.
Без автора	1. Адміністративна реформа в Україні. Проблеми підвищення ролі Міністерства економіки України і Національного банку України як інститутів регулювання економіки: Наук.-практ. конф., м. Київ, 17-18 черв. 1998 р. / Держ. комісія з проведення в Україні адм. реформи; Ред.кол.: Г. О. П'ятаченко (голова), В. І. Кравченко (заст. гол.) та ін. - К., 1998. - 320 с. 2. Євро: економічний вимір інтеграції: [зб.наук.праць / відп. ред. Дергачов О.]. – К.: Дата Банк Україна, 2003. – 80 с.
Багатотомний документ	1. Киреев А.П. Международная экономика: учебное пособие для вузов: в 2-х ч. / А.П. Киреев. – М.: Международные отношения, 1999. – Ч.1: Международная микроэкономика: движение товаров и факторов производства. – 1999. – 416с.
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Українсько-російське порубіжжя: стан та перспективи співробітництва. Матеріали науково-практичної конференції 16 квітня 2011 року. - Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. – 340 с.
Словники	1. Європейський союз: словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К.: К.І.С., 2006. – 138 с.

Законодавчі та нормативні документи	1. Господарський кодекс України: станом на 1 лютого 2006 р. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2006. - 224 с.
Дисертації	1. Грінченко Ю. Л. Вплив інституційного фактору на структуру та ефективність економічної політики ЄС: дис. канд. екон. наук: 08.05.01 / Грінченко Юрій Леонідович – К., 2003. – 254 с.
Автореферати дисертацій	1. Шевчук В.О. Взаємодія платіжного балансу і економічного зростання у країнах з транзитивною економікою: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: спец. 08.05.01 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / В.О. Шевчук.. — К., 2004. — 34 с.
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	1. Варналій З. Вступ України до Світової організації торгівлі: проблеми та перспективи / З. Варналій // Банківська справа. -2002. -№ 1. – С. 15-19. 2. Попов Є.В. Проблеми та перспективи України на шляху вступу та участі у СОТ / Є.В. Попов, В.П. Божко // Економіка, фінанси, право. -2006. -№ 2. – С. 3-6.
Електронні ресурси	1. Макроекономічні наслідки вступу України до СОТ: оцінка за допомогою моделі загальної рівноваги / [Бураковський І., Енсен Є., Мовчан В. та ін.]. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ier.kiev.ua 2. Статистична інформація / [Електронний ресурс]. – / Світова організація торгівлі. - офіц. веб-сайт. – Режим доступу: http://www.wto.org 3. Бураковский И. Путь Украины в ВТО: субъективные заметки об украинской экономической политике / И. Бураковский // Зеркало недели. -2006. -№ 39 (567). - [Електронний ресурс]. - http://www.zerkalo-nedeli.com/nn/show/567/51475/

Примітка:

Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про транскордонне співробітництво» від 24.06.2004 р. № 1861-IV(зі змінами і доповненнями) //Відомості Верховної Ради України (ВВР).- 2004. - № 45.
2. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) № 833/6024 від 21.09.2001 р. // Урядовій кур'єр. – 2001. – № 46.
3. Голиков А. П. Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів : навч. посіб. / А. П. Голиков; 3-тє вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2009. – 222 с.
4. Голиков А. П. Економіка України: навч. посіб. / А. П. Голиков, Н. А. Казакова, О. А. Шуба. – К. : Знання, 2009. – 286 с.
5. Голиков А.П. Международные экономические термины: словарь-справочник: Учебное пособие. / А.П.Голиков, П.А.Черномаз – К.: Центр учебной литературы, 2008. – 376 с.
6. Голиков А.П. Харьковская область, региональное развитие: состояние и перспективы: монография / А.П. Голиков, Н.А. Казакова, М.В. Шуба / Под. ред. чл.-кор. НАН Украины, проф. В.С. Бакирова. – Х.: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2012. – 224 с.
7. Григорова-Беренда Л.І. Аналіз основних положень державної програми підтримки експортної діяльності підприємств / Л.І. Григорова-Беренда // Бизнес Информ.- 2011.- № 11.- с. 18-21
8. Мировое хозяйство и международные экономические отношения: Учебное пособие / [Артеменко Г.П., Багров Н.В., Голиков А.П. и др.]; под ред. А.П. Голикова. – Симферополь: СОНАТ, 2003. – 432 с.
9. Arner D. The Global Credit Crisis of 2008: Causes and Consequences. - Asian Institute of International Financial Law Working Paper No. 3. -AIIFL, 2009.
10. Верховна Рада України. [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. – Режим доступу : [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). - Назва з екрану.
11. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. – Режим доступу : [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua). – Назва з екрану.

Додаток М

Рекомендовані теми курсових робіт:

1. Світове господарство: сутність та сучасні тенденції розвитку.
2. Значення світогосподарських зв'язків для національної економіки: проблеми розвитку та вдосконалення.
3. Глобалізація світової економіки: зміст і перспективи.
4. Проблеми та перспективи формування глобального ринку.
5. Міжнародне виробниче кооперування: основні напрямки і тенденції розвитку.
6. Міжнародна спеціалізація національної економіки і тенденції її зміни в сучасних умовах.
7. Діалектика внутрішньоекономічних і зовнішньоекономічних інтересів країни.
8. Міжнародний поділ праці: зміст, форми, чинники розвитку.
9. Україна в міжнародному поділі праці: стан, проблеми та перспективи.
10. Вплив глобалізації світової економіки на ринок праці.
11. Україна на світовому ринку праці.
12. Фактори економічної взаємозалежності країн у сучасному світі.
13. Міжнародна економічна інтеграція: зміст, форми, умови розвитку.
14. Стан і перспективи розвитку європейської економічної інтеграції.
15. Інтеграційне співробітництво країн СНД.
16. Участь України в інтеграційних процесах сучасного світу.
17. Механізм, напрямки та проблеми співробітництва України з ЄС.

18. Європейська економічна інтеграція та її вплив на економічні інтереси України.

19. Участь України в діяльності міжнародних економічних організацій.

20. Інтереси та потенціал України у розвитку економічних зв'язків з Росією.

21. Зростання значення міжнародної торгівлі в національній економіці.

22. Масштаби, структура і тенденції розвитку світової торгівлі.

23. Товарна структура світової торгівлі: сучасні тенденції і перспективи.

24. Географічна структура світової торгівлі: стан і перспективи.

25. Конкурентоспроможність країн в умовах глобалізації світових ринків.

26. Світовий ринок послуг: становлення та особливості розвитку.

27. Світовий фінансовий ринок: структура, динаміка, перспективи.

28. Сучасні світові товарні ринки і Україна.

29. Україна на світовому ринку товарів і послуг.

30. Конкурентоспроможність вітчизняного виробника на світовому ринку: проблеми і перспективи.

31. Структура і динаміка торговельного балансу України.

32. Сучасні інструменти державного регулювання міжнародної торгівлі.

33. Лібералізація та протекціонізм в зовнішньоторговельній політиці України.

34. Демпінг і антидемпінгові процедури в міжнародній торгівлі.

35. Проблеми недобросовісної конкуренції: зарубіжний та вітчизняний досвід.

36. Міжнародна конкуренція і конкурентоспроможність: переваги, форми, напрямки розвитку.

37. Ефективність моделі відкритої економіки (на прикладі конкретної країни).

38. Форми і методи міжнародної конкуренції на світовому ринку (факторів виробництва; товарів, послуг).

39. Конкурентоспроможність міжнародних фірм і фактори, що її визначають.

40. Міжнародна торгова політика в рамках ГАТТ / СОТ.

41. Міжнародна мобільність факторів виробництва: причини, наслідки.

42. Міжнародний рух капіталу: його цілі, форми та сучасні тенденції.

43. Проблеми виникнення кризи зовнішньої заборгованості в світі і шляхи її подолання.

44. Роль держави в залученні і регулюванні закордонних інвестицій.

45. Зростання прямих закордонних інвестицій і значення транснаціональних корпорацій.

46. Наслідки діяльності ТНК в світовому господарстві і проблеми її регулювання.

47. Світовий ринок технологій: структура, особливості, сучасні тенденції.

48. Міжнародний науково-технологічний обмін в сучасній світовій економіці.

49. Проблеми і перспективи участі іноземного капіталу в економіці України.

50. Потенційні і реальні умови залучення іноземних інвестицій в економіку України.

51. Міжнародна міграція робочої сили, її види, динаміка.
52. «Витік умів» в сучасному світі: причини, напрямки, оцінка наслідків.
53. Науково-технічна революція (НТР) і її вплив на розвиток світової економіки.
54. Світовий валютний ринок: сучасні тенденції і перспективи.
55. Роль міжнародних фінансових організацій у функціонуванні світової валютної системи.
56. Єдина валюта країн ЄС - євро: проблеми і перспективи.
57. Вплив МВФ на світову економіку.
58. Роль Світового банку в економічному розвитку країн світу.
59. ОЕСР: цілі діяльності, функції, вплив на світову економіку.
60. Регіональна інтеграція у валютно-фінансовій сфері: світовий досвід та можливості його використання в інтеграційних об'єднаннях за участю України.
61. Вільні економічні зони та їх роль в залученні іноземного капіталу.
62. Місце і роль США у світовій економіці.
63. Місце і роль Європейського Союзу у світовій економіці.
64. Місце і роль Японії у світовій економіці.
65. Місце і роль Китаю у світовій економіці.
66. Держави АСЕАН в системі світового господарства.
67. Держави Магрибу в системі світового господарства.
68. Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА).
69. Глобальні проблеми сучасності: причини, наслідки, шляхи вирішення.
70. Економічна безпека і проблеми її забезпечення в сучасній світовій економіці.
71. Національна економічна безпека України: шляхи її

забезпечення.

72. Економічне зростання та проблеми споживання природних ресурсів у світі.

73. Світова і національна енергетична безпека.

74. Структура та основні тенденції розвитку паливно-енергетичного комплексу в світовій економіці.

75. Виробництво і споживання продовольства в світовій економіці.

76. Розвиток технопарків та технополісів в світі.

77. Міжнародний венчурний бізнес.

78. Міжнародна консалтингова діяльність.

79. Офшори у світовій економіці: причини виникнення та сучасний стан.

80. Міжнародний туризм.

Навчальне видання

Григорова-Беренда Лариса Іванівна

Казакова Надія Артурівна

Шуба Марина Володимирівна

Курсова робота з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»: методичні
рекомендації до виконання (для студентів напряму підготовки 6.030203 -
«Міжнародні економічні відносини» денної та заочної форм навчання)

(українською мовою)